DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

23. april 2009 *

I sag C-533/07,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 68 EF og 234 EF, indgivet af Oberster Gerichtshof (Østrig) ved afgørelse af 13. november 2007, indgået til Domstolen den 29. november 2007, i sagen:

Falco Privatstiftung,

Thomas Rabitsch

mod

Gisela Weller-Lindhorst,

har

* Processprog: tysk.

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, K. Lenaerts (refererende dommer), og dommerne T. von Danwitz, E. Juhász, G. Arestis og J. Malenovský,

generaladvokat: V. Trstenjak
justitssekretær: fuldmægtig C. Strömholm,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 20. november 2008,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Falco Privatstiftung og Thomas Rabitsch ved Rechtsanwalt M. Walter

— Gisela Weller-Lindhorst ved Rechtsanwalt T. Wallentin

— den tyske regering ved J. Kemper og M. Lumma, som befuldmægtigede

— den italienske regering ved I.M. Braguglia, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato W. Ferrante

— Det Forenede Kongeriges regering ved C. Gibbs, som befuldmægtiget

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved A.M. Rouchaud-Joët og S. Grünheid, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 27. januar 2009,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 5, nr. 1, litra a), og artikel 5, nr. 1, litra b), andet led, i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001 L 12, s. 1).

2 Anmodningen er blevet fremsat i forbindelse med en tvist mellem på den ene side Falco Privatstiftung, en fond med hjemsted i Wien (Østrig), og Thomas Rabitsch, som er bosat i Wien (Østrig), og Gisela Weller-Lindhorst, som er bosat i München (Tyskland) på den anden side vedrørende dels opfyldelsen af en kontrakt, i henhold til hvilken sagsøgerne i hovedsagen har givet sagsøgte i hovedsagen ret til i Østrig, Tyskland og Schweiz at forhandle billedoptagelser fra en koncert, og dels forhandlingen af lydoptagelser fra denne koncert, som fandt sted uden noget kontraktligt grundlag.

Retsforskrifter

Bruxelleskonventionen

3 Følgende fremgår af artikel 5, nr. 1, i konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1978 L 304, s. 17), som ændret ved konventionen af 26. maj 1989 om Kongeriget Spaniens og Den Portugisiske Republiks tiltrædelse (EFT L 285, s. 1, herefter »Bruxelleskonventionen«):

»En person, der har bopæl på en kontraherende stats område, kan sagsøges i en anden kontraherende stat:

1) i sager om kontraktforhold, ved retten på det sted, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes; […]«

Forordning nr. 44/2001

4 Følgende fremgår af anden betragtning til forordning nr. 44/2001:

»Visse forskelle mellem de nationale regler for retternes kompetence og for anerkendelse af retsafgørelser virker hæmmende for det indre markeds funktion. Det er tvingende nødvendigt at vedtage bestemmelser, der kan gøre reglerne for retternes kompetence på det civil- og handelsretlige område ensartede og forenkle formalite-

terne med henblik på en hurtig og enkel anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser truffet i medlemsstater, der er bundet af […] forordning[en].«

5 Betragtning 11 til forordning nr. 44/2001 fastslår:

»Kompetencereglerne bør frembyde en høj grad af forudsigelighed og være baseret på sagsøgtes bopæl som det principielle kriterium, og dette kompetencekriterium bør altid kunne gøres gældende, undtagen i enkelte velafgrænsede tilfælde, hvor det på grund af sagens genstand eller af hensyn til parternes aftalefrihed er berettiget at lægge et andet tilknytningsmoment til grund. […]«

6 Betragtning 12 til forordning nr. 44/2001 fastslår:

»Som kompetencekriterium bør sagsøgtes bopæl suppleres med alternative kriterier baseret på en sags nære tilknytning til en bestemt ret eller på hensynet til god retspleje.«

7 Følgende fremgår af betragtning 19 til forordning nr. 44/2001:

»Kontinuiteten mellem Bruxelles-konventionen og […] forordning[en] bør sikres, og i den forbindelse bør der fastsættes overgangsbestemmelser. Samme kontinuitet bør gælde med hensyn til […] Domstol[en]s fortolkning af Bruxelles-konventionen […]«

8 Kompetencereglerne i forordning nr. 44/2001 findes i forordningens kapitel II, som omfatter artikel 2-31.

9 Artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 44/2001, som er indeholdt i forordningens kapitel II, afdeling 1, som har overskriften »Almindelige bestemmelser«, fastsætter:

»Med forbehold af bestemmelserne i denne forordning skal personer, der har bopæl på en medlemsstats område, uanset deres nationalitet, sagsøges ved retterne i denne medlemsstat.«

10 Artikel 3, stk. 1, i forordning nr. 44/2001, som findes i samme afdeling 1, bestemmer:

»Personer, der har bopæl på en medlemsstats område, kan kun sagsøges ved retterne i en anden medlemsstat i medfør af de regler, der er fastsat i afdeling 2-7.«

11 Artikel 5 i forordning nr. 44/2001, som findes i kapitel II, afdeling 2, der har overskriften »Specielle kompetenceregler«, bestemmer:

»En person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges i en anden medlemsstat«

1) a) i sager om kontraktforhold, ved retten på det sted, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes

b) ved anvendelsen af denne bestemmelse, og medmindre andet er aftalt, er opfyldelsesstedet for den forpligtelse, der ligger til grund for sagen

— ved salg af varer, det sted i en medlemsstat, hvor varerne i henhold til aftalen er blevet leveret eller skulle have været leveret

— ved levering af tjenesteydelser, det sted i en medlemsstat, hvor tjenesteydelserne i henhold til aftalen er blevet leveret eller skulle have været leveret

c) er litra b) ikke relevant, finder litra a) anvendelse

[…]

3) i sager om erstatning uden for kontrakt, ved retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået eller vil kunne foregå

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

12 Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at sagsøgerne i hovedsagen har nedlagt påstand om betaling af et beløb baseret på det realiserede salg, som er delvist kendt, af billedoptagelser fra en koncert. De har ligeledes nedlagt påstand om, at sagsøgte i hovedsagen tilpligtes at oplyse det samlede beløb for det realiserede salg af billed- og lydoptagelser og at betale det supplerende beløb, som måtte følge heraf. Sagsøgerne har til støtte for deres påstande hvad angår salget af billedoptagelser henvist til bestemmelserne i en kontrakt, som de har indgået med deres medkontrahent, og hvad angår salget af lydoptagelserne har de henvist til, at deres ophavsrettigheder er blevet krænket, henset til, at salget af lydoptagelserne ikke har noget kontraktligt grundlag.

13 Under sagens behandling i første instans erklærede Handelsgericht Wien, for hvilken sagsøgerne i hovedsagen havde indbragt sagen, sig kompetent til at træffe afgørelse vedrørende de nævnte påstande i medfør af artikel 5, nr. 3, i forordning nr. 44/2001. Handelsgericht Wien fandt, at henset til den tætte forbindelse mellem de påberåbte rettigheder omfattede dens kompetence også pengekravene vedrørende billedoptagelserne i henhold til den omhandlede kontrakt, hvilket er blevet bestridt af sagsøgte i hovedsagen.

14 Under appelsagen fandt Oberlandesgericht Wien, at artikel 5, nr. 3, i forordning nr. 44/2001 ikke fandt anvendelse på kontraktlige krav, og at samme forordnings artikel 5, nr. 1, litra b), andet led, heller ikke fandt anvendelse, eftersom den omhandlede kontrakt ikke var en aftale om aftale om levering af tjenesteydelser i denne bestemmelses forstand.

15 Under revisionsankesagen, som udelukkende omhandlede påstandene vedrørende salget af billedoptagelserne, udtalte Oberster Gerichtshof, at begrebet »levering af tjenesteydelser« ikke er defineret i forordning nr. 44/2001. Under henvisning til Domstolens praksis vedrørende den frie udveksling af tjenesteydelser og til visse direktiver om merværdiafgift (herefter »moms«), hvoraf følger en bred definition af

tjenesteydelsesbegrebet, har den forelæggende ret rejst spørgsmålet, om en aftale, hvorved indehaveren af en immateriel rettighed indrømmer sin medkontrahent ret til at udnytte denne rettighed mod vederlag, må anses for en aftale om »levering af tjenesteydelser« i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i artikel 5, nr. 1, litra b), andet led, i forordning nr. 44/2001. I bekræftende fald ønsker den forelæggende ret oplyst, hvad der er de nævnte tjenesteydelsers leveringssted, og om den kompetente ret ligeledes er beføjet til at træffe afgørelse om licensafgifter vedrørende udnyttelsen af ophavsrettighederne i en anden medlemsstat eller i et tredjeland.

16 For det tilfælde, at rettens kompetence ikke er baseret på artikel 5, nr. 1, litra b), andet led, i forordning nr. 44/2001, er det den forelæggende rets opfattelse, at det i medfør af nævnte forordnings artikel 5, nr. 1, litra c), er nødvendigt at anvende reglen i artikel 5, nr. 1, litra a). Ifølge den forelæggende ret er hvad angår artikel 5, nr. 1, litra a), i forordning nr. 44/2001 opfyldelsesstedet for den omtvistede forpligtelse afgørende i medfør af dom af 6. oktober 1976, De Bloos (sag 14/76, Sml. s. 1497), hvilket i henhold til dom af 6. oktober 1976, Tessili (sag 12/76, Sml. s. 1473), skal fastlægges i henhold til den lovgivning, der finder anvendelse på den i hovedsagen omhandlede kontrakt.

17 Henset til det ovenstående har Oberster Gerichtshof besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Er en aftale, hvorved en indehaver af en immateriel rettighed indrømmer sin medkontrahent ret til at udnytte denne rettighed (licensaftale), en aftale om »levering af tjenesteydelser« i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i artikel 5, nr. 1, litra b), i […] forordning nr. 44/2001[…]?

2) Såfremt spørgsmål 1 besvares bekræftende:

a) Leveres tjenesteydelsen på ethvert sted i en medlemsstat, hvor udnyttelsen af rettigheden i henhold til aftalen er tilladt og også faktisk finder sted?

b) Eller leveres tjenesteydelsen på det sted, hvor licensgiveren har sin bopæl eller sit hovedkontor?

c) Såfremt spørgsmål 2.a) eller 2.b) besvares bekræftende, er den i medfør heraf kompetente ret da beføjet til at træffe afgørelse om licensafgifter vedrørende udnyttelsen af rettigheden i en anden medlemsstat eller i et tredjeland?

3) Såfremt spørgsmål 1 eller spørgsmål 2.a) og 2.b) besvares benægtende: Skal den retlige kompetence vedrørende betaling af licensafgifter i henhold til artikel 5, nr. 1, litra a) og c), i forordning nr. 44/2001 fortsat bedømmes efter de principper, som følger af […] Domstolens praksis vedrørende artikel 5, nr. 1, i [Bruxelleskonventionen]?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

18 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om en aftale, hvorved indehaveren af en immateriel rettighed indrømmer sin medkontrahent ret til at udnytte denne rettighed mod betaling af et vederlag, udgør en aftale om levering af en tjenesteydelse som omhandlet i artikel 5, nr. 1, litra b), andet led, i forordning nr. 44/2001.

19 Det bemærkes for det første, at ordlyden af artikel 5, nr. 1, litra b), andet led, i forordning nr. 44/2001 ikke i sig selv er tilstrækkelig til at besvare det forelagte spørgsmål, eftersom denne bestemmelse ikke definerer begrebet aftale om levering af tjenesteydelser.

20 Det er derfor nødvendigt at fortolke artikel 5, nr. 1, litra b), andet led, i forordning nr. 44/2001 ud fra forordningens tilblivelseshistorie, formål og system (jf. i denne retning dom af 13.7.2006, sag C-103/05, Reisch Montage, Sml. I, s. 6827, præmis 29, af 14.12.2006, sag C-283/05, ASML, Sml. I, s. 12041, præmis 16 og 22, og af 3.5.2007, sag C-386/05, Color Drack, Sml. I, s. 3699, præmis 18).

21 Det følger således af anden og ellevte betragtning til forordning nr. 44/2001, at forordningen tilsigter at gøre reglerne for retternes kompetence på det civil- og handelsretlige område ensartede ved at fastsætte kompetenceregler, som frembyder en høj grad af forudsigelighed.

22 Forordning nr. 44/2001 tilsigter således ud fra hensynet til retssikkerheden at styrke den retslige beskyttelse af personer bosat i Det Europæiske Fællesskab ved at gøre det let for sagsøgeren at finde den ret, for hvilken sagen kan indbringes, og ved at gøre det muligt for sagsøgte på rimelig vis at forudse, for hvilken ret han kan sagsøges (jf. Reisch Montage-dommen, præmis 24 og 25, og Color Drack-dommen, præmis 20).

23 Kompetencereglerne i forordning nr. 44/2001 går således ud fra princippet om, at det er retterne i den stat, hvor sagsøgte har sin bopæl, der er kompetente, som fastsat i forordningens artikel 2 og suppleret af specielle kompetenceregler (jf. Reisch Montage-dommen, præmis 22, og Color Drack-dommen, præmis 21).

24 Således er reglen om værneting ved sagsøgtes bopæl suppleret i artikel 5, nr. 1, i forordning nr. 44/2001 af en speciel kompetenceregel vedrørende kontraktforhold. Sidstnævnte regel, som opfylder et formål om nærhed, er begrundet med tilstedeværelsen af en tæt tilknytning mellem kontrakten og den ret, som skal dømme i sagen.

25 I henhold til denne specielle kompetenceregel kan sagsøgte ligeledes sagsøges ved retten på det sted, hvor forpligtelsen, som ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes, idet retten på dette sted formodes at have en tæt tilknytning til kontrakten.

26 Med henblik på at styrke hovedformålet bestående i beskyttelsen af retssikkerheden, som ligger til grund for de kompetenceregler, som er indeholdt i forordning nr. 44/2001, definerer forordningen selvstændigt dette tilknytningskriterium for så vidt angår aftaler om levering af tjenesteydelser.

27 I medfør af artikel 5, nr. 1, litra b), andet led, i forordning nr. 44/2001 er opfyldelsesstedet for aftaleforpligtelsen, som ligger til grund for påstanden, således det sted i en medlemsstat, hvor tjenesteydelserne i henhold til kontrakten er blevet leveret eller skulle leveres.

28 Det er i lyset af disse betragtninger, at det må afgøres, om en aftale, hvorved indehaveren af en immateriel rettighed indrømmer sin medkontrahent ret til at udnytte denne rettighed mod betaling af et vederlag, udgør en aftale om levering af tjenesteydelser som omhandlet i artikel 5, nr. 1, litra b), andet led, i forordning nr. 44/2001.

29 Det bemærkes herved, som den tyske og den italienske regering samt Det Forenede Kongeriges regering har anført i deres indlæg for Domstolen, at tjenesteydelsesbegrebet i det mindste indebærer, at den part, som præsterer tjenesteydelserne, udøver en nærmere bestemt virksomhed mod vederlag.

30 Den aftale, hvorved indehaveren af en immateriel rettighed indrømmer sin medkontrahent en ret til at udnytte denne rettighed mod betaling af et vederlag, indebærer imidlertid ikke, at der foreligger en sådan virksomhed.

31 I henhold til en sådan aftale forpligter indehaveren af den overdragne rettighed sig kun til over for sin medkontrahent ikke at modsætte sig sidstnævntes udnyttelse af denne rettighed. Som generaladvokaten har understreget i punkt 58 i forslaget til afgørelse, præsterer indehaveren af den immaterielle rettighed ingen tjenesteydelse ved at overdrage udnyttelsen af rettigheden, og han forpligter sig udelukkende til at lade sin medkontrahent frit udnytte den nævnte rettighed.

32 Det er i denne forbindelse uden betydning, om licensgiverens medkontrahent har pligt til at udnytte den overdragne immaterielle rettighed.

33 Denne analyse ændres ikke af argumenter, der støttes på fortolkningen af begrebet »tjenesteydelser« som omhandlet i artikel 50 EF eller i retsakter i den afledte fællesskabsret ud over forordning nr. 44/2001, eller på opbygningen af forordningens artikel 5, nr. 1, eller dens systematik.

34 For det første er der i opbygningen af forordning nr. 44/2001 eller dens systematik ingen holdepunkter for, at begrebet »levering af tjenesteydelser« i forordningens artikel 5, nr. 1, litra b), andet led, skal fortolkes i lyset af Domstolens afgørelser på området for den frie udveksling af tjenesteydelser som omhandlet i artikel 50 EF.

35 Hvis tjenesteydelsesbegrebet på dette område er blevet fortolket bredt, er en sådan tilgang begrundet i hensynet til, at et størst muligt antal økonomiske aktiviteter, som ikke er omfattet af den frie bevægelighed for varer, kapital eller personer, ikke dermed unddrages EF-traktatens anvendelsesområde.

36 Under ordningen i forordning nr. 44/2001 er det forhold, at en aftale, hvorved indehaveren af en immateriel rettighed indrømmer sin medkontrahent ret til at udnytte denne rettighed mod betaling af et vederlag, ikke udgør en aftale om levering af tjenesteydelser som omhandlet i forordningens artikel 5, nr. 1, litra b), andet led, ikke til hinder for, at denne aftale er undergivet den nævnte forordning, herunder bl.a. forordningens andre regler om retternes kompetence.

37 Opbygningen af kompetencereglerne i forordning nr. 44/2001 og deres systematik indebærer tværtimod, at de specielle kompetenceregler, herunder den regel vedrørende

kontrakter, som er indeholdt i nævnte forordnings artikel 5, nr. 1, som fraviger det generelle princip om værneting ved sagsøgtes bopæl, skal fortolkes indskrænkende.

38 Af samme årsag skal begrebet »levering af tjenesteydelser« i artikel 5, nr. 1, litra b), andet led, i forordning nr. 44/2001 for det andet heller ikke fortolkes i lyset af tjenesteydelsesbegrebet i fællesskabsdirektiverne på momsområdet.

39 Som generaladvokaten har anført i punkt 71 og 72 i forslaget til afgørelse, er den definition af dette begreb, som fremgår af direktiverne på momsområdet, en negativ definition, som nødvendigvis er meget omfattende, eftersom begrebet »levering af tjenesteydelser« dér defineres som enhver transaktion, der ikke er en levering af varer. I henhold til disse direktiver er der således kun to økonomiske aktiviteter, nemlig levering af varer og levering af tjenesteydelser, som anses for afgiftspligtige transaktioner inden for Fællesskabets område.

40 I henhold til artikel 5, nr. 1, i forordning nr. 44/2001 er forholdet det, at når der ikke er tale om en aftale om salg af varer, fastlægges værnetinget imidlertid ikke af den grund udelukkende på grundlag af de regler, som finder anvendelse på aftaler om levering af tjenesteydelser. Denne forordnings artikel 5, nr. 1, litra a), finder således anvendelse på aftaler, som hverken udgør aftaler om salg af varer eller aftaler om levering af tjenesteydelser, i overensstemmelse med nævnte forordnings artikel 5, nr. 1, litra c).

41 Endelig kan den opfattelse, hvorefter en aftale, hvorved indehaveren af en immateriel rettighed indrømmer sin medkontrahent ret til udnytte denne rettighed mod betaling af et vederlag, ikke udgør en aftale om levering af tjenesteydelser som omhandlet i artikel 5, nr. 1, litra b), andet led, i forordning nr. 44/2001, for det tredje heller ikke anfægtes under henvisning til nødvendigheden af en bred definition af anvendelses-

området for nævnte artikel 5, nr. 1, litra b), i forhold til artikel 5, nr. 1, litra a), som anført af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber.

42 Det bemærkes herved, at det følger af opbygningen af artikel 5, nr. 1, i forordning nr. 44/2001, at fællesskabslovgiver har vedtaget særskilte værnetingsregler for aftaler om salg af varer og for aftaler om levering af tjenesteydelser, på den ene side, og alle andre former for aftaler, som ikke er gjort til genstand for særlige bestemmelser i den nævnte forordning, på den anden side.

43 En udvidelse af anvendelsesområdet for artikel 5, nr. 1, litra b), andet led, i forordning nr. 44/2001 ville svare til at omgå fællesskabslovgivers hensigt hermed og ville påvirke den effektive virkning af artikel 5, nr. 1, litra c) og a).

44 Henset til det ovenstående skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 5, nr. 1, litra b), andet led, i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at en aftale, hvorved indehaveren af en immateriel rettighed indrømmer sin medkontrahent ret til at udnytte denne rettighed mod betaling af et vederlag, ikke udgør en aftale om levering af en tjenesteydelse som omhandlet i denne bestemmelse.

Om det andet spørgsmål

45 Henset til besvarelsen af det første spørgsmål er det ufornødent at besvare det andet spørgsmål.

Om det tredje spørgsmål

46 Med det tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om fastlæggelsen i medfør af artikel 5, nr. 1, litra a), i forordning nr. 44/2001 af den ret, som er kompetent til at træffe afgørelse i en sag vedrørende en påstand om betaling af et vederlag i henhold til en aftale, hvorved indehaveren af en immateriel rettighed indrømmer sin medkontrahent ret til at udnytte denne rettighed, fortsat skal ske ud fra de principper, som følger af Domstolens praksis vedrørende Bruxelleskonventionens artikel 5, nr. 1.

47 Den forelæggende ret ønsker navnlig oplyst, om artikel 5, nr. 1, litra a), i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, dels at begrebet »forpligtelse« heri henviser til den forpligtelse, som følger af aftalen, og hvis manglende opfyldelse påberåbes til støtte for sagsanlægget, og dels, at det sted, hvor denne forpligtelse, er opfyldt eller skal opfyldes, fastlægges i medfør af den lov, som regulerer den nævnte forpligtelse efter lovvalgsreglerne for den ret, sagen er indbragt for, således som Domstolen allerede har fastslået hvad angår Bruxelleskonventionens artikel 5, nr. 1 (jf. hvad angår begrebet »forpligtelse« i Bruxelleskonventionens artikel 5, nr. 1, henholdsvis De Bloos-dommen, præmis 13, og dom af 15.1.1987, sag 266/85, Shenavai, Sml. s. 239, præmis 9, af 29.6.1994, sag C-288/92, Custom Made Commercial, Sml. I, s. 2913, præmis 23, af 5.10.1999, sag C-420/97, Leathertex, Sml. I, s. 6747, præmis 31, og af 19.2.2002, sag C-256/00, Besix, Sml. I, s. 1699, præmis 44, samt hvad angår opfyldelsesstedet for denne forpligtelse som omhandlet i Bruxelleskonventionens artikel 5, nr. 1, Tessili-dommen, præmis 13, Custom Made Commercial-dommen, præmis 26, dom af 28.9.1999, sag C-440/97, GIE Groupe Concorde m.fl., Sml. I, s. 6307, præmis 32, Leathertex-dommen, præmis 33, og Besix-dommen, præmis 33 og 36).

48 Det bemærkes herved, at ordlyden af artikel 5, nr. 1, litra a), i forordning nr. 44/2001 er fuldstændig enslydende med ordlyden af Bruxelleskonventionens artikel 5, nr. 1, første punktum.

49 Forordning nr. 44/2001 er herved i vid udstrækning baseret på Bruxelleskonventionen, og fællesskabslovgiver har tilsigtet at sikre en egentlig kontinuitet med denne konvention, som det fremgår af betragtning 19 til nævnte forordning.

50 Forordning nr. 44/2001 tilsigter således givetvis at ajourføre Bruxelleskonventionen, men også at bevare dens grundlæggende struktur og principper og at sikre dens kontinuitet.

51 Da intet hensyn påbyder en forskellig fortolkning, må kravet om sammenhæng indebære, at artikel 5, nr. 1, litra a), i forordning nr. 44/2001 antages at have samme rækkevidde som den tilsvarende bestemmelse i Bruxelleskonventionen, således at det sikres, at der sker en ensartet fortolkning af Bruxelleskonventionen og af forordning nr. 44/2001 (jf. i denne retning dom af 1.10.2002, sag C-167/00, Henkel, Sml. I, s. 8111, præmis 49).

52 Som den italienske regering har anført i dens indlæg, skal Bruxelleskonventionens bestemmelser, som er blevet gentaget uændret i forordning nr. 44/2001, fortsat fortolkes på samme måde inden for rammerne af nævnte forordning, og dette må så meget desto mere gælde, som denne forordning er trådt i stedet for Bruxelleskonventionen i forholdet mellem medlemsstaterne (jf. i denne retning Henkel-dommen, præmis 49, og dom af 8.5.2003, sag C-111/01, Gantner Electronic, Sml. I, s. 4207, præmis 28).

53 Som Det Forenede Kongeriges regering har anført i sit indlæg, er denne kontinuitet i fortolkningen desuden i overensstemmelse med kravene om retssikkerhed, hvoraf følger, at den traditionelle retspraksis fra Domstolen, som fællesskabslovgiver ikke har haft til hensigt at ændre, ikke må anfægtes.

54 Det følger — som generaladvokaten har understreget i punkt 94 og 95 i forslaget til afgørelse — af såvel forarbejderne til forordning nr. 44/2001 som af opbygningen af forordningens artikel 5, nr. 1, at det kun er for så vidt angår aftaler om salg af varer og aftaler om levering af tjenesteydelser, at fællesskabslovgiver har ønsket for det første ikke længere at henvise til den omtvistede forpligtelse, men derimod at henvise til disse aftalers karakteristiske forpligtelse, og for det andet selvstændigt at definere opfyldelsesstedet som tilknytningskriterium for den kompetente ret hvad angår kontrakter.

55 Det må således konkluderes, at fællesskabslovgiver hvad angår forordning nr. 44/2001 har haft til hensigt for alle andre aftaler end aftaler vedrørende salg af varer og levering af tjenesteydelser at bibeholde de principper, som Domstolen har fastlagt inden for rammerne af Bruxelleskonventionen, herunder navnlig med hensyn til den forpligtelse, der skal anses for relevant, og fastlæggelsen af opfyldelsesstedet for denne forpligtelse.

56 Artikel 5, nr. 1, litra a), i forordning nr. 44/2001 må derfor tillægges den samme rækkevidde som Bruxelleskonventionens artikel 5, nr. 1.

57 Henset til det ovenstående skal det tredje spørgsmål besvares med, at fastlæggelsen i medfør af artikel 5, nr. 1, litra a), i forordning nr. 44/2001 af den ret, som er kompetent til at træffe afgørelse i en sag vedrørende en påstand om betaling af et vederlag i henhold til en aftale, hvorved indehaveren af en immateriel rettighed indrømmer sin medkontrahent ret til at udnytte denne rettighed, fortsat skal ske ud fra de principper, som følger af Domstolens praksis vedrørende Bruxelleskonventionens artikel 5, nr. 1.

Sagens omkostninger

58 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

1) **Artikel 5, nr. 1, litra b), andet led, i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område skal fortolkes således, at en aftale, hvorved indehaveren af en immateriel rettighed indrømmer sin medkontrahent ret til at udnytte denne rettighed mod betaling af et vederlag, ikke udgør en aftale om levering af en tjenesteydelse som omhandlet i denne bestemmelse.**

2) **Fastlæggelsen i medfør af artikel 5, nr. 1, litra a), i forordning nr. 44/2001 af den ret, som er kompetent til at træffe afgørelse i en sag vedrørende en påstand om betaling af et vederlag i henhold til en aftale, hvorved indehaveren af en immateriel rettighed indrømmer sin medkontrahent ret til at udnytte denne rettighed, skal fortsat ske ud fra de principper, som følger af Domstolens praksis vedrørende artikel 5, nr. 1, i konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, som ændret ved konventionen af 26. maj 1989 om Kongeriget Spaniens og Den Portugisiske Republiks tiltrædelse.**

Underskrifter